Α/Α: 1064083
Εντυπο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Ημ/νία: 14/06/2003
Σελίδα: 34
Κατηγορία: Κριτική θεάτρου

Θεατρικά σκορπιοπερπατήματα στην εαρινή Αθήνα

Της ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΜΑΤΖΙΡΗ

Στο τρίτο θεατρικό του εγχείρημα μέσα σε πέντε χρόνια, είναι φανερό ότι τον Βίκο Ναχμία ενδιαφέρει το θέατρο μόνο σαν μια αισθητική και κυρίως διανοητική περιπλάνηση, όσο γίνεται πιο έξω από αναλωμένα γνωστά «βοσκοτόπια». Το γεγονός ότι μέχρι τώρα η πείρα της ζωής τον θέλει πιο κοντά στο διαλογισμό και σε ψυχοθεραπευτικές αναζητήσεις παρά στο θέατρο, είναι θετικό, γιατί του επιτρέπει ένα πιο καθάριο, πιο προσωπικό βλέμμα πάνω στις πρακτικές της σκηνής και πιο απτικό σε σχέση με τα ανθρώπινα πράγματα. Εχει όμως και τις παγίδες του.

* Και οι τρεις πειραματισμοί του Φιλιατρού, η τελευταία πέρυσι πάνω στη μυστική ποίηση του Ρουμί, ανατολίτη ιεροδιδάσκαλου του 13ου αιώνα, είναι μικρές κάθοδοι (ή άνοδοι) στην εσώτερη εμπειρία, με αφορμή κάποιους απλούς αλλά διαχρονικούς στοχασμούς πάνω στον ανθρώπινο βίο. Απόπειρες παράτολμες και μαζί ταπεινές, ευγενικές στην επιλογή των υλικών τους αλλά και με μια νύξη έπαρσης στην προκλητική πρόσμιξη ακραία ετερόκλητων γεύσεων.

Και η φετινή παράσταση στο δεύτερο όροφο ενός γοητευτικού παλιού κτιρίου της οδού Κολοκοτρώνη στηρίζεται σε μια φρέσκια ιδέα. Στη μικρή σκηνή του Tribal Booze δύο νεαρές νοικοκυρές με γαλότσες, ποδιές, κουβάδες και ανθεκτικά σφουγγάρια, λιώνουν στο τρίψιμο ένα άμοιρο τραπέζι - δώσ, του νερό και απορρυπαντικά- σχολιάζοντας ζωή και εαυτούς μέσα από στίχους Ρούμι και Ιωάννη Μεντέ, υπό τον εκκωφαντικό ήχο ποπ τραγουδιών (Μίκης Παντελούς) που δυσχεραίνει την ήδη προβληματική ακουστική του χώρου.

Σε ημίφως ή σκληρό φωτισμό, το σκηνικό (Μαρία Κονομή) με το μουσαμένιο δάπεδο για τη συγκράτηση της υγρασίας, έχει κάτι από νεκροτομείο. Το ομοιοκατάληκτο κουβεντολόι των προκομμένων κοριτσόπουλων που τα λένε σαν μοδιστρούλες («αφόρετα έχω τα καλά παπούτσια μου/ για μια αγάπη που περιμένει»), τα αποφθέγματα για τη ζωή, τον έρωτα, την οικογένεια («τραπέζι είναι το σώμα μου/ τραπέζι και κρεβάτι...»), η δροσερή παρουσία, οι όμορφες φωνές και κίνησή τους δεν εξευμενίζουν την πολεμόχαρη υστερία ενός σαπουνίσματος δίχως τέλος, μιας παστράδας δραματουργικά και φιλοσοφικά ανώφελης. Ανάμεσα σε αφρούς και πλατσουρίσματα, επαναλαμβάνονται υπνωτιστικά κοινοτοπίες και στιχάκια σαν να ήταν λαϊκές σοφίες («ξερίζωσα το παρελθόν/ το μέλλον δεν υπάρχει...»), μέχρι που κάποια στιγμή οι δύο κοπέλες (Ξένια Αλεξίου, Ερμίνα Γεράρδη) οριζοντιώνονται στον έκπαγλο πάγκο εξουθενωμένες και σιωπηλές. Επιτέλους.

Ξαναθυμηθήκαμε ότι ο δρόμος από την ιδέα στην πράξη είναι μακρύς, όσο ελάχιστη μπορεί να είναι η απόσταση ανάμεσα στη θεία απλότητα και την αφέλεια. Μολαταύτα, δεν μας φεύγει η υποψία ότι οι προθέσεις του Φιλιατρού είναι χλοερές. Θα δείξει.

* Καμιά φορά είναι πιο ενδιαφέρον να διαβάζει κανείς τα περί ενός θεατρικού γεγονότος. Δελεαστικές κατατοπιστικές αναφορές στο πρόγραμμα ή στο δελτίο Τύπου, γοητευτικά υπαινικτικό φωτογραφικό υλικό δημιουργούν εκ των προτέρων

μια ατμόσφαιρα αποδοχής. Κι εμείς έχουμε εξοικειωθεί με το χάσμα ανάμεσα στα ορεκτικά και το κυρίως πιάτο.

Κάπως έτσι είναι τα πράγματα με το 60λεπτο Κοιμήσου γλυκό μου παιδάκι (τίτλος από νορβηγικό νανούρισμα), ένα κολάζ κειμένων του 44χρονου Νορβηγού Γιον Φόσε από την Εταιρεία Θεάτρου Αιωρία. Τα συνοδευτικά σημειώματα του προγράμματος μας προετοιμάζουν για μια «οικεία ανοίκεια αίσθηση του ονείρου», για «θεμελιώδη ερωτήματα της ύπαρξης», ενώ η αφίσα με τη γαλήνια επιφάνεια ενός φιόρδ στις σταδιακές αποχρώσεις του σούρουπου δίνει μια γεύση από αιωνιότητα. Καθησυχαστική και μυστηριώδης, γήινη και μαζί αδιαπέραστη...

...Οπως η σιωπή που αναδύεται από το φλεγματικό, σχεδόν αδέξιο λόγο του Φόσε. Στην πολύβουη εποχή μας, κορεσμένη από λέξεις που έχουν χάσει το νόημά τους, οι αραιοί διάλογοί του, όπου το πιο σημαντικό δεν λέγεται ποτέ αλλά βρίσκεται στις παύσεις ανάμεσα στις λέξεις, οι υπαινικτικές συμπεριφορές των προσώπων, η μοναξιά και η μελαγχολία τους έχουν μια μαγεία, αυτή που σε μια 6ετία εκτόξευσε τον Φόσε στην κορυφή των πιο πολυπαιγμένων Ευρωπαίων συγγραφέων.

Στη δεύτερη σκηνή του Θεάτρου Επί Κολωνώ, λίγο πριν οι ζέστες κάνουν τις κλειστές αίθουσες αβίωτες, συναντήσαμε αυτόν το φειδωλό αποκρυπτογράφο σκανδιναβικών ψυχών, σε ένα απροσδιόριστο γυμνό περιβάλλον, με τρεις απρόσωπους χαρακτήρες σε αλληγορική συνδιαλλαγή.

Στο αμήχανο Πουθενά, το μόνο που μένει να «εκπορθήσουμε» είναι το αίνιγμα των μεταξύ τους σχέσεων. Τα μελωδικά τραγούδια της Κάτω Ιταλίας, των Δωδεκανήσων, τα νανουρίσματα της Καππαδοκίας και της Νορβηγίας, ο ήχος της θάλασσας, ακόμη και το ζωογόνο ζωντανό ακορντεόν (Χάρης Αγγέλου) με τα αρρενωπά πολυφωνικά (Χ. Αγγέλου, Γιώργος Νανούρης, Βαγγέλης Χρήστου), δεν αναπληρώνουν το άχαρο κενό της δράσης που συνοψίζεται στην επανερχόμενη απορία «πού είμαστε;», «τι κάνουμε;», «ποιοι είμαστε;» Ξανά και ξανά από διαφορετικά χείλη.

Ενα νοερό ταλάνισμα, στατικό και αδιέξοδο, δηλωτικό -το πολύ- κάποιων εφηβικών σκανδιναβικών νευρώσεων, παρ' όλη την αισθαντικότητα των νέων ηθοποιών, τις χαραμάδες φωτός όταν στις μνήμες τους παρεισφρέει η αγάπη (ερωτική ή γονεϊκή) και τις ατμοσφαιρικές προβολές με δάση, φεγγάρια, αέρηδες, ουρανό. Μια ακόμη περίπτωση μιας πιθανόν ελκυστικής ιδέας που έχασε το δρόμο της...

Μετάφραση-σκηνοθεσία Κατερίνα Σαροπούλου, σκηνικό-βίντεο Αθηνά Σταμάτη, μουσική επιμέλεια Αλέξης Νόνης.

* Σε «βραδιά Χατζιδάκι» εξελίχθηκε τελικά το καλλιεπές πόνημα Αποσπάσματα έρωτα του παλαίμαχου χορογράφου Ντανιέλ Λομμέλ και της ομάδας του Αέναον Χοροθέατρο στο Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας στο Γκάζι. Ηταν σχεδόν αναμενόμενο. «Τα παιδιά κάτω στον κάμπο», «Μην τον ρωτάς τον ουρανό», «Είμ' αετός χωρίς φτερά», «Πάμε μια βόλτα στο φεγγάρι», Μεγάλος Ερωτικός, Ρωμαϊκή Αγορά κ.ά., θα είχαν ταίρι, συνομιλητής τους, μονάχα μια χορογραφημένη σύλληψη που θα ανέπνεε σε συγγενικά συγκλονιστικά επίπεδα ανεπιτήδευτης και μαζί περίτεχνης χαρμολύπης, ειρωνείας, ιδρωμένου ερωτισμού.

Γυμνασμένα σώματα που κινούνται όμορφα, είναι μια αυτονόητη ευχαρίστηση. Οταν αυτά καθοδηγούνται από την ταραχοποιό μουσική των έντονων χατζιδακικών αισθήσεων, χρειάζονται μια φρέσκια δυνατή ιδέα και πολλή ψυχή για να μη γλιστρήσουν σε συμβατικό παραμύθι ημικλασικού μπαλέτου. Τι σχέση έχουν κορδωμένα στέρνα, η ωραιοπαθής τελειότητα, η επιμελής υπακοή στον ήχο, με την εμπειρία αφτιασίδωτων πόθων; Το νεανικό σφρίγος των όμορφων χορευτών

σε αέρινα φαρδιά παντελόνια και στενά μπλουζάκια (σκηνικά-κοστούμια Μάριος Ελευθεριάδης), υπό το ιδανικό μότο υγεία-ομορφιά-επιτυχία, δείχνει σώματα σφιγμένα, απροσπέλαστα, που «δεν μιλούν».

Η παράσταση εφορμά με τη φωνή του Μάνου όπως δεν τον έχουμε ξανακούσει. Ο Χατζιδάκις τραγουδά, γελά, βογκά. Οι οχτώ χορευτές μπαίνουν αθόρυβα, δύο-δύο, μόνοι, όλοι μαζί, ακολουθώντας ένα βασικό σεβαστικό (;) δραματουργικό σχέδιο. Κάποια στιγμή κλείνουμε άθελα τα μάτια. Στο νικητή της βραδιάς το θέαμα δεν προσθέτει πολλά περισσότερα. Ηταν όμως η πολύτιμη αφορμή να τον ξαναθυμηθούμε. Τη γλυκιά θλίψη των τραγουδιών του. Το ένα καλύτερο από τ' άλλο...

Χορεύουν: Ζέφη Μπαρτζώκα, Δήμητρα Αντωνάκη, Αιμιλία Κορφιά, Ελενα Παπαδοπούλου, Δανίλο Παλμιέρι, Τάκης Αργυρόπουλος, Νατάσα Παπαμιχαήλ, Κατερίνα Σαρρή.

Λεζάντες:

- Γιώργος Νανούρης, Χάρης Αγγέλου, Βαγγέλης Χρήστου στο «Κοιμήσου γλυκό μου παιδάκι» από την εταιρεία θεάτρου «Αιωρία»
- Από την παράσταση «Κάτω από τον ίσκιο του βουνού» του Ντανιέλ Λομμέλ με το Αέναον Χοροθέατρο

Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ